BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 27 juni 1984

inzake de door de Belgische Regering aan een producent van polypropyleenvezel en -garen verleende steun

(Slechts de tekst in de Nederlandse en in de Franse taal is authentiek)

(84/508/EEG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, en met name op artikel 93, lid 2, eerste alinea,

Na de belanghebbende overeenkomstig genoemd artikel te hebben aangemaand hun opmerkingen te maken en gezien deze opmerkingen,

I

Overwegende dat de Commissie naar aanleiding van een aantal klachten van beroepsverenigingen in de sectoren synthetische vezels en textiel, bij brieven van 26 juli 1983 en 3 november 1983 de Belgische Regering met betrekking tot een naar beweren aan een Belgische textielonderneming verleende steun voor de produktie van polypropyleenvezel en -garen om inlichtingen heeft verzocht;

Overwegende dat de Belgische Regering de Commissie bij schrijven van 18 november 1983 ervan in kennis heeft gesteld dat aan de grootste Belgische textiel- en tapijtgroep in maart 1983 steun was verleend voor de bouw van een produktiebedrijf voor polypropyleenstapelvezel en -garen;

Overwegende dat de steun volgens de Belgische autoriteiten was verleend in de door de Commissie voor het steunprogramma 1982 ten behoeve van de textiel- en confectie-industrie goedgekeurde, tot eind maart 1983 lopende overgangsperiode van drie maanden; dat de Commissie eveneens ervan in kennis werd gesteld dat de steun 224 000 000 Bfr. beliep in de vorm van een overheidsdeelneming in het kapitaal van de door de textiel- en tapijtgroep voor het bovengenoemde doel opgerichte dochteronderneming; dat de Belgische Regering ten slotte mededeelde dat deze steun de enige maatregel uit het textielprogramma 1982 was ten behoeve van de betrokken textiel- en tapijtgroep;

Overwegende dat de Commissie bij telexbericht van 5 december 1983 om aanvullende inlichtingen heeft verzocht; dat gedeeltelijke antwoorden haar mondeling op 20 december 1983 en op 11 januari 1984 ter kennis werden gebracht;

Overwegende dat de Commissie, na onderzoek van het geval, van oordeel was dat de steun — daar zij de voorwaarden waaronder het handelsverkeer tussen de Lid-Staten plaatsvindt, zodanig zou beïnvloeden dat het gemeenschappelijk belang erdoor zou worden geschaad — met de gemeenschappelijke markt onverenigbaar zou zijn; dat de Commissie eveneens van oordeel was dat met het oog op de bestaande overcapaciteiten voor polypropyleenstapelvezel en -garen de schepping van aanvullende capaciteiten met staatssteun niet dient te worden aangemoedigd;

Overwegende dat de Commissie bovendien van oordeel was dat uit hoofde van de voor het programma voor steun aan de textielindustrie 1982 goedgekeurde overgangsperiode, de steun van tevoren bij haar had moeten zijn aangemeld en dat noch de betrokken textiel- en tapijtgroep, noch haar dochteronderneming op de aan de Commissie ten behoeve van het toezicht op de toepassing van de overgangsperiode toegezonden lijst van ondernemingen voorkwam;

Overwegende dat de Commissie met betrekking tot deze steunmaatregel dientengevolge de procedure van artikel 93, lid 2, eerste alinea, van het EEG-Verdrag heeft ingeleid en de Belgische Regering bij schrijven van 13 februari 1984 heeft aangemaand haar opmerkingen te maken;

II

Overwegende dat de Belgische Regering in haar brief van 13 maart 1984, waarin zij haar opmerkingen ingevolge de procedure van artikel 93, lid 2, maakte, het steunkarakter van de maatregel niet in twijfel trok en erop wees dat de overheidsdeelneming slechts 18 % van de totale investering bedroeg, indien het voor het project vereiste bedrijfskapitaal tot de totale investeringskosten zou worden gerekend; dat zij stelde dat geen voorafgaande kennisgeving vereist was, daar het project — hoewel het werd uitgevoerd door een tapijtproducent — op synthetische vezels en garens betrekking had, bijgevolg produkten waarvoor deze aanmeldingsprocedure niet gold; dat zij bovendien van oordeel was dat de betrokken onderneming op het aan de Commissie toegezonden stuk ten behoeve van het toezicht op de toepassing van de overgangsperiode onder de naam van de hoofdaandeelhouder in de textiel- en tapijtgroep en diens bedrijfszetel was opgenomen; dat de Belgische Regering ook aanvocht dat er overcapaciteitsproblemen zouden zijn bij de produktie van polypropyleenvezel en -garen, waarop de Commissie de nadruk had gelegd;

Overwegende dat twee andere Lid-Staten, zeven beroepsorganisaties in deze sector en vier afzonderlijke ondernemingen in hun ingevolge de procedure van artikel 93, lid 2, bij de Commissie ingediende opmerkingen het standpunt van de Commissie deelden en

de nadruk legden op de overcapaciteitsproblemen waarmee de polypropyleensector heeft te kampen ; dat zij daarbij nadrukkelijk op de gevoeligheid van deze sector wezen wegens het handelsvolume en de mate van mededinging tussen de Lid-Staten ; dat ook werd betoogd dat de steun de betrokken producent van tapijten en synthetische vezels wat diens concurrentiepositie ten opzichte van de andere producenten in de Gemeenschap aangaat, een ongerechtvaardigd voordeel zou verschaffen ;

III

Overwegende dat de deelneming in het kapitaal van een onderneming door de Staat, dan wel door een overheidslichaam onder auspiciën van de regering, in bepaalde gevallen een steunmaatregel in de zin van artikel 92, lid 1, van het EEG-Verdrag kan opleveren ;

Overwegende dat de betrokken overheidsinterventie door de Belgische Regering uitdrukkelijk een steunmaatregel van de Staat wordt genoemd ;

Overwegende dat er met betrekking tot polypropyleenstapelvezel en -garen een groot handelsvolume en een grote mate van mededinging tussen de Lid-Staten bestaat ; dat dientengevolge het handelsverkeer tussen de Lid-Staten nadelig door een door een Lid-Staat genomen maatregel wordt beïnvloed ;

Overwegende dat de betrokken operatie onder deze omstandigheden een steunmaatregel in de zin van artikel 92, lid 1, van het EEG-Verdrag oplevert ;

Overwegende dat volgens artikel 92, lid 1, van het EEG-Verdrag steunmaatregelen die aan de in dat artikel vermelde criteria voldoen, onverenigbaar zijn met de gemeenschappelijke markt ; dat de in artikel 92, lid 3, van het EEG-Verdrag vermelde uitzonderingen op deze onverenigbaarheid, betrekking hebben op doelstellingen die in het belang van de Gemeenschap en niet in dat van de individuele begunstigde worden nagestreefd ; dat deze uitzonderingen strikt moeten worden geïnterpreteerd bij het onderzoek van regionale of sectoriële steunregelingen en van individuele gevallen van toepassingen van een algemene steunregeling ; dat een uitzondering met name slechts dan mag worden toegestaan, wanneer de Commissie kan vaststellen dat bij ontstentenis van deze steunmaatregel de begunstigde onderneming via het marktmechanisme alleen niet zou overgaan tot de verwezenlijking van een der doelstellingen waarop deze uitzonderingen betrekking hebben ;

Overwegende dat de toekenning van een uitzondering zonder tegenprestatie als rechtvaardigingsgrond zou neerkomen op aanvaarding van een ongunstige beïnvloeding van het handelsverkeer tussen Lid-Staten en van vervalsing van de mededinging zonder dat daarmee enig belang van de Gemeenschap wordt gediend, terwijl men bovendien zich erbij neerlegt dat sommige Lid-Staten ten onrechte worden bevoordeeld ;

Overwegende dat de Commissie bij het hanteren van de bovengenoemde beginselen bij haar onderzoek van steunregelingen, zich ervan dient te vergewissen dat door de begunstigde ondernemingen een tegenprestatie wordt geleverd die de verlening van de steun rechtvaardigt, in die zin dat de steun noodzakelijk is om de verwezenlijking van een van de in artikel 92, lid 3, van het EEG-Verdrag genoemde doelstellingen te bevorderen ; dat het, wanneer zulks niet kan worden aangetoond en met name wanneer de gesteunde investering hoe dan ook zou plaatsvinden, vaststaat dat de steun niet tot het bereiken van de in de uitzonderingsbepalingen genoemde doelstellingen bijdraagt, doch strekt tot versterking van de financiële positie van de bewuste onderneming ;

Overwegende dat in het onderhavige geval niets van het bestaan van een dergelijke tegenprestatie door de begunstigde onderneming is gebleken ;

Overwegende namelijk dat de Belgische Regering geen argumenten heeft kunnen aanvoeren, noch de Commissie er heeft kunnen ontdekken, die de gevolgtrekking wettigen dat de betrokken steun aan de gestelde voorwaarden voor de toepassing van een der uitzonderingsbepalingen van artikel 92, lid 3, van het EEG-Verdrag voldoet ;

Overwegende dat ten aanzien van de uitzonderingen die in artikel 92, lid 3, sub a) en c), van het EEG-Verdrag zijn toegestaan voor steun ter bevordering of vergemakkelijking van de ontwikkeling van bepaalde streken, moet worden opgemerkt dat de streek waarin de fabriek van de begunstigde onderneming is gelegen, geen streek is waar de levensstandaard abnormaal laag is of waar een ernstig gebrek aan werkgelegenheid heerst in de zin van artikel 92, lid 3, sub a) ; dat ten aanzien van een eventuele vrijstelling overeenkomstig artikel 92, lid 3, sub c), moet worden opgemerkt dat de steun de ontwikkeling van bepaalde regionale nijverheden niet lijkt te vergemakkelijken in de zin van die bepaling, een oogmerk waarvoor deze steun overigens niet is bedoeld ;

Overwegende dat ten aanzien van de uitzonderingsbepalingen van artikel 92, lid 3, sub b), van het EEG-Verdrag moet worden opgemerkt dat er in de maatregel niets te vinden is op grond waarvan zij als een project van gemeenschappelijk Europees belang of als een maatregel die een ernstige verstoring in de economie van een Lid-Staat kan opheffen, zou kunnen worden aangemerkt en waarvan voortzetting een vrijstelling op grond van die uitzonderingsbepaling zou rechtvaardigen ; dat alhoewel België met sociaaleconomische moeilijkheden wordt geconfronteerd die echter niet tot de ernstigste in de Gemeenschap behoren ; dat in die situatie het gevaar van een tegen elkaar opbieden met staatssteun zeer reëel is en iedere steun van de Staat met een grote mate van waarschijnlijkheid het handelsverkeer tussen Lid-Staten ongunstig beïnvloedt ;

Overwegende dat er, wat de uitzonderingen van artikel 92, lid 3, sub c), betreft, in de Gemeenschap voor zowel polypropyleenstapelvezel als -garen een aanzienlijke overcapaciteit bestaat ; dat geraamd wordt

dat de capaciteitsbezetting in 1983, evenals in de voorgaande jaren, aanzienlijk beneden 70 % heeft gelegen, hetgeen ontoereikend is voor een economisch levensvatbare werking; dat bovendien in België de bezettingsgraden veel lager waren: voor stapelvezel 50 % en voor garen slechts 40 %; dat elke kunstmatige verlaging van de vestigingskosten van een polypropyleenbedrijf derhalve de mededingingspositie van bestaande producenten zou verzwakken en tot gevolg zou hebben dat de capaciteitsbezetting wordt verminderd en de prijzen onder druk komen te staan, ten nadele, en eventueel met terugtrekking uit de markt van producenten die tot nu toe, dank zij met eigen middelen bekostigde herstructurering en produktiviteitsverbeteringen hebben overleefd;

Overwegende dat, aangezien polypropyleenstapelvezel en -garen voornamelijk binnen de Gemeenschap worden verhandeld, de steun onweersprekelijk nadelige gevolgen zou hebben voor de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt, waardoor het gemeenschappelijk belang zou worden geschaad, met name daar de steun werd verleend aan een onderneming die een onderdeel vormt van de grootste individuele tapijtproducent in België, en in feite in de Gemeenschap, die een zeer groot aandeel van zijn produktie naar de andere Lid-Staten uitvoert;

Overwegende dat polypropyleengaren de basisgrondstof voor de tapijtproduktie is; dat het circa 60 % van de produktiekosten van het eindprodukt vertegenwoordigt; dat bijstand voor de produktie van grondstoffen die de kerninbreng voor een eindprodukt vormen, kosten en winstmarges van het eindprodukt in aanzienlijke mate zullen beïnvloeden; dat de steun, hoewel zij is verleend voor de polypropyleenproduktie, moet worden beschouwd als een rechtstreekse begunstiging van de tapijtproduktie van de betrokken groep;

Overwegende dat de betrokken steun een project bevordert dat een aanzienlijke uitbreiding van de produktiecapaciteiten voor polypropyleenvezel en -garen beoogt; dat dergelijke projecten ingevolge de richtsnoeren van 1971 en 1977 voor steun aan de textiel- en confectie-industrie, die door de Commissie in samenwerking met de Lid-Staten zijn opgesteld, wegens de gevoeligheid van de textiel- en confectiesector over het algemeen niet met overheidsmiddelen mogen worden gesteund; dat bovendien steun voor een dergelijk doel in een zo gevoelige sector als die van tapijten en getufte tapijten waarin de Belgische industrie reeds uiterst renderend en concurrerend is, niet in het algemeen belang is, met name waar zij is verleend ten behoeve van de reeds verreweg grootste Belgische textielonderneming; dat elke voor een dergelijk doel verleende steun slechts zou strekken tot de verbetering van de financiële positie van de betrokken onderneming, waardoor zij bij haar mededinging met andere producenten binnen de Gemeenschap een ongerechtvaardigd voordeel zou verkrijgen;

Overwegende dat polypropyleen en nylon als grondstoffen op de tapijtmarkt met elkaar concurreren; dat voor nylon, evenals voor polypropyleen, in de Gemeenschap een ernstig overaanbod bestaat; dat grote inspanningen zijn gedaan ter vermindering van de capaciteiten; dat de door de Staat gesteunde uitbreiding van de betrokken polypropyleenproduktie deze inspanningen zal neutraliseren en de nylonsector in de Gemeenschap zal verzwakken;

Overwegende dat derhalve de slotsom moet zijn dat de betrokken steun, bij afwezigheid van enige rechtvaardiging om redenen van gemeenschappelijk belang en het feit dat de concurrentie binnen de Gemeenschap in deze bedrijfstak zeer scherp is, de handel tussen Lid-Staten ongunstig kan beïnvloeden in een mate die strijdig is met het gemeenschappelijk belang; dat er derhalve geen factor aanwezig is op grond waarvan de Commissie van het beginsel zou kunnen afwijken dat steun met de gemeenschappelijke markt onverenigbaar is en krachtens artikel 92, lid 3, sub c), van het EEG-Verdrag vrijstelling van de steunmaatregelen zou kunnen verlenen;

Overwegende dat bijgevolg de steun van 224 000 000 Bfr. die in maart 1983 werd verleend onder miskenning van artikel 93, lid 3, van het EEG-Verdrag, waarin is bepaald dat een Lid-Staat de Commissie van tevoren van eventuele steunvoornemens in kennis dient te stellen, moet worden ingetrokken,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

Artikel 1

De in maart 1983 verleende steun ten behoeve van een producent van polypropyleenstapelvezel en -garen, waarvan de Belgische Regering de Commissie bij schrijven van 18 november 1983 in kennis heeft gesteld, is onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt in de zin van artikel 92 van het EEG-Verdrag. De desbetreffende steun dient derhalve te worden ingetrokken.

Artikel 2

België stelt de Commissie binnen twee maanden na de datum van kennisgeving van deze beschikking van de maatregelen die het tot nakoming ervan heeft getroffen, in kennis.

Artikel 3

Deze beschikking is gericht tot het Koninkrijk België.

Gedaan te Brussel, 27 juni 1984.

Voor de Commissie

Frans ANDRIESSEN

Lid van de Commissie